

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

7.4.2009

B6-0183/2009

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Eurooppa-neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan mukaisesti

esittäjä(t): Doris Pack

ulkoasiainvaliokunnan puolesta

Bosnian tilanteesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Bosnian tilanteesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Thessalonikin Eurooppa-neuvoston (19. ja 20. kesäkuuta 2003) puheenjohtajavaltion päätelmät sekä sen liitteen "*Länsi-Balkania koskeva Thessalonikin toimintasuunnitelma: kohti yhdentyvää Eurooppaa*",
 - ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2008 tehdyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen (8225/2008),
 - ottaa huomioon 23. lokakuuta 2008 antamansa päätöslauselman Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen tekemisestä¹,
 - ottaa huomioon Valentin Inzkon nimittämisen 11. maaliskuuta 2009 EU:n uudeksi erityisedustajaksi Bosnia ja Hertsegovinaan²,
 - ottaa huomioon HDZ BiH, SNSD ja SDA -puolueiden johtajien Prudissa 8. marraskuuta 2008 antaman yhteisen julkilausuman perustuslain uudistamisesta, valtion omaisuudesta, väestönlaskennasta ja Brčkon alueesta, ja puoluejohtajien tapaamiset tämän jälkeen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Bosnia ja Hertsegovinan poliittisen ilmapiirin jatkuva huonontuminen huolestuttaa suuresti parlamenttia,
- B. ottaa huomioon, että Daytonin rauhansopimuksessa vahvistettu Bosnia ja Hertsegovinan valtio on kouriintuntuva todiste halusta päästä pysyvään sovintoon eri yhteisöjen välillä 90-luvun raa'an konfliktin jälkeen,
- C. ottaa huomioon, että sovintoprosessi kytkeytyy elimellisesti maan EU-integraation edistymiseen, sillä se perustuu oleellisesti samoihin arvoihin, joihin Euroopan unionikin nojautuu,
- D. ottaa huomioon, että EY:n sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen tekeminen on antanut selkeän viestin maan EU-jäsenyyttä koskevan lupauksen vakavuudesta ja saavutettavuudesta, jos Bosnia ja Hertsegovina noudattaa Kööpenhaminan kriteerejä ja toteuttaa Eurooppa-kumppanuuden ensisijaisissa tavoitteissa esitetyt välttämättömät uudistukset.
- E. ottaa huomioon, että Bosnia ja Hertsegovinan alueellisen koskemattomuuden

¹ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0522.

² Neuvoston yhteinen toiminta 2009/181/YUTP, hyväksytty 11 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan unionin erityisedustajan nimittämisestä Bosnia ja Hertsegovinaan (EUVL L 67, 12.3.2009, s. 88).

kyseenalaistaminen rikkoisi Daytonin rauhansopimusta, jonka mukaan mikään osa ei saa irtautua Bosnia ja Hertsegovinasta, mutta se olisi myös vastoin suvaitsevaisuutta ja etnisten ryhmien rauhanomaista rinnakkaiseloä, johon vakaus koko Länsi-Balkanilla perustuu,

- F. katsoo, että tästä syystä kansainvälinen yhteisö ja Euroopan unioni eivät missään olosuhteissa hyväksy Bosnia ja Hertsegovinän jakamista,
1. katsoo, että Euroopan integraatio on koko Länsi-Balkanin väestön etujen mukaista; pahoittelee siksi, että Bosnia ja Hertsegovinän politiikat eivät ole kyenneet sopimaan yhteisestä poliittisesta näkemyksestä maalleen ja näin haaskaavat lyhytnäköisen kansalliskiihkon vuoksi mahdollisuuden liittyä Euroopan unioniin, mikä tavoitteena toisi rauhaa, vakautta ja vaurautta Bosnia ja Hertsegovinän kansalaisille;
 2. muistuttaa poliittisille johtajille Bosnia ja Hertsegovinassa, että liittyminen Euroopan unioniin merkitsee sen perustana olevien arvojen ja sääntöjen hyväksymistä, kuten ihmisoikeuksien, myös vähemmistöjen oikeuksien hyväksymistä, solidaarisuuden, myös kansojen ja yhteisöjen välisen solidaarisuuden hyväksymistä, suvaitsevaisuuden, myös erilaisten perinteiden ja kulttuurien suvaitsemisen hyväksymistä, oikeusvaltioperiaatteen, myös oikeuslaitoksen riippumattomuuden hyväksymistä sekä demokratian, myös enemmistövallan ja ilmaisuvapauden hyväksymistä;
 3. palauttaa myös mieliin, että EU:n jäsenyysmahdollisuutta on tarjottu yhdelle Bosnia ja Hertsegovinän valtiolle eikä sen osille ja että irtautumista koskevat uhkailut ja muut yritykset valtion suvereniteetin heikentämiseksi ovat täysin poissuljettuja;
 4. vetoaa tässä suhteessa kaikkiin viranomaisiin ja poliittisiin johtajiin, että he keskittyisivät entistä paljon enemmän sovintoon, keskinäiseen ymmärrykseen ja rauhanrakennustoimiin maan vakauden ja etnisten väestöryhmien välisen rauhan tukemiseksi;
 5. muistuttaa, että jos Bosnia ja Hertsegovina haluaa liittyä unioniin, sen olisi täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - (a) valtion toimielinten on pystyttävä hyväksymään Euroopan unioniin liittymiseksi vaadittavat uudistukset ja panemaan ne tehokkaasti täytäntöön;
 - (b) valtion olisi perustettava tätä varten julkisia toimielimiä, jotka perustuvat oikeusvaltion periaatteeseen ja pystyvät tehokkaaseen päätöksentekoon; toimielinten pitää olla toimintakykyisiä, arvovaltaisia, riippumattomia poliittisesta vaikuttamisesta ja niillä pitää olla riittävät resurssit,
 6. katsoo, että edellä mainitut vaatimukset voidaan saavuttaa vain uudistamalla Bosnia ja Hertsegovinän perustuslakia seuraavasti:
 - (a) keskusvallalla pitäisi olla riittävästi lainsäädäntö-, budjetti-, toimeenpano- ja tuomiovaltaa, jotta se voi toimia EU:n jäsenenä, perustaa toimivat sisämarkkinat ja ylläpitää niitä, edistää taloudellista ja sosiaalista koheesiota ja edustaa ja puolustaa maan etuja ulkomailla;

(b) Bosnia ja Hertsegovinan hallitsemiseen osallistuvien hallinnon tasojen määrän pitäisi olla verrannollinen maan taloudellisiin voimavaroihin ja sen olisi perustuttava tehokkaaseen ja toimivaan vastuunjakoon;

(c) elintärkeiden kansallisten etujen turvaamisen Bosnia ja Hertsegovinassa pitää olla maan toimintakyvyn mukaista;

(d) kaikilla vähemmistöyhteisöillä on oltava samat kansojen oikeudet, ja tähän kuuluu myös etniseen alkuperään perustuvan vaalioikeuden rajoittamisen lopettaminen Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan neuvoston alaisen Venetsian komitean asiaa koskevien lausuntojen mukaisesti;

7. korostaa tässä yhteydessä, että valtion omaisuutta koskevaan kysymykseen tarvitaan selväpiirteistä ratkaisua keskusvallan perustuslaillisten valtaoikeuksien mukaisesti;
8. muistuttaa Bosnia ja Hertsegovinan poliitikkoja, että heidän velvollisuutensa on päästä sopimukseen edellä mainituista asioista, ja jos he eivät siihen pysty, he tuomitsevat maansa ja sen kansalaiset pysähtyneisyyteen ja eristykseen aikana, jolloin rahoitus- ja talouskriisi iskee kipeästi Bosnia ja Hertsegovinaan ja aiheuttaa huomattavaa työttömyyttä;
9. huomauttaa, että maan perustuslakiuudistuksen ja sen eurooppalaisen näkökulman pitäisi olla laaja-alaisen ja syvällisen keskustelun kohteena Bosnia ja Hertsegovinan yhteiskunnan kaikki osat huomioiden, eikä keskustelua pidä jättää suurimpien poliittisten puolueiden ja väestöryhmien yksinoikeudeksi;
10. vaatii Bosnia ja Hertsegovinan ministerineuvostoa ja parlamentaarista edustajakokousta tehostamaan ja parantamaan toimintaansa Euroopan integraation vaatimusten edellyttämän lainsäädännön hyväksymiseksi, ja kannustaa maan eri elimiä ja viranomaisia parantamaan yhteistyötään Euroopan unioniin liittyvissä asioissa;
11. kehottaa nimittämään EU-integraatiotoimistolle vihdoin uuden päällikön ja muistuttaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia, että ehdokkaan valinnan pitäisi olla puolueista riippumaton ja perustua asiaankuuluvaan työkokemukseen, todelliseen pätevyyteen ja syvälliseen tietämykseen Euroopan asioista;
12. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia täyttämään pikaisesti viisumivapautta koskevassa etenemissuunnitelmassa määritellyt vaatimukset nykyisten viisumirajoitusten poistamiseksi vuoden 2009 loppuun mennessä;
13. ilmaisee huolensa poliittisesta painostuksesta Bosnia ja Hertsegovinan tiedotusvälineissä sekä liike-elämän, politiikan ja tiedotusvälineiden keskinäisten etujen sekoittumisesta; kehottaa tähän liittyen viranomaisia kunnioittamaan täysimääräisesti toimittajien oikeuksia ja tiedotusvälineiden riippumattomuutta;
14. toistaa samalla, että kansainvälinen yhteisö ja sen korkea edustaja tulevat korkean edustajan toimivaltuuksien puitteissa estämään määrätietoisesti Daytonin rauhansopimuksen keskeisten kohtien heikentämisen, erityisesti tämä koskee rauhanomaista rinnakkaiseloja eri etnisistä yhteisöistä koostuvassa yhdessä valtiossa;

15. katsoo täten, että korkean edustajan toimiston pitäisi avustaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia saavuttamaan ja panemaan asianmukaisesti täytäntöön kaikki rauhan täytäntöönpanoneuvoston asettamat viisi tavoitetta ja kaksi ehtoa ja että siihen asti toimiston pitäisi olla toiminnassa ja varmistaa Daytonin rauhansopimuksen asianmukainen täytäntöönpano;
16. korostaa, että edistyminen rauhan täytäntöönpanoneuvoston asettamien viiden tavoitteen ja kahden ehdon saavuttamisessa on tarpeen myös EU:n toimintasuunnitelman etenemisen kannalta;
17. pahoittelee, että neuvosto on kiinnittänyt niukasti huomiota Bosnia ja Hertsegovinan poliittisen ilmapiirin huonontumiseen ja jäsenvaltiot ovat olleet tähän mennessä haluttomia puuttumaan vakavasti ja koordinoitusti maan tilanteeseen;
18. kehottaa neuvostoa tukemaan tässä päätöslauselmassa esitettyjä Bosnia ja Hertsegovinalle asetettuja vaatimuksia ja sitoutumaan niiden täytäntöönpanon edistämiseen; katsoo, että tässä tilanteessa neuvoston olisi varmistettava EU:n uudelle erityisedustajalle:
 - (a) vahva ja selkeästi määritelty toimivalta sekä tarpeelliset henkilöstöresurssit edistää tässä päätöslauselmassa esitettyjä uudistuksia ja vuoropuhelua näistä asioista kansalaisyhteiskunnan kanssa, myös kohdennettujen tiedotuskampanjoiden avulla;
 - (b) keinot kaikkien unionin välineiden käyttöönottamiseksi, jotta voidaan tukea todellista edistystä maassa, mukaan lukien rangaistuskeinot (esimerkiksi EU:n taloudellisen tuen katkaiseminen);
 - (c) täysimääräinen ja jatkuva poliittinen tuki ja arvovalta, jotta voidaan varmistaa Bosnia ja Hertsegovinassa olevien EU:n toimijoiden ja välineiden kokonaisvaltainen koordinointi ja siten turvata kaiken unionin toiminnan johdonmukaisuus ja yhtenäisyys; sekä koordinointi Bosnia ja Hertsegovinassa toimivien EU:n ulkopuolisten asiaankuuluvien kansainvälisten toimijoiden kanssa;
 - (d) oikeus saattaa poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea kuukausittain ajan tasalle Bosnia ja Hertsegovinan kehityksestä ja laatia tarkoituksenmukaisia suosituksia kohdennetuista seuraamuksista;
19. kehottaa EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja laajentumiskomissaaria ottamaan huomattavasti aktiivisemmän ja näkyvämmän roolin Bosnia ja Hertsegovinassa vieraillemalla säännöllisesti maassa ja edistämällä tehokkaammin vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa uudistusten tarpeesta;
20. onnittelee Bosnia ja Hertsegovinan kansalaisyhteiskuntaa siitä, että se on osoittanut enemmän hyvää tahtoa kuin poliittiset johtajansa ja toiminut myönteisenä tekijänä muutoksen ja sovinnon puolesta;
21. uskoo myös, että kansainvälisen sotilaallisen läsnäolon Bosnia ja Hertsegovinassa pitäisi olla edelleen huomattava ja nopeasti käyttöön otettavissa, jotta osoitetaan kansainvälisen yhteisön sitoutuminen Bosnia ja Hertsegovinan turvallisuuden ja koskemattomuuden takaamiseen;

22. toistaa vaatimuksensa, että entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen edelleen etsimät epäillyt on välittömästi pidätettävä ja että Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisten on toimittava päättäväisesti kyseisiä epäiltyjä suojelevien rikollisverkostojen hävittämiseksi;
23. lopuksi vaatii vahvistamaan vuoropuhelua EU:n ja USAn ja muiden merkittävien kansainvälisten toimijoiden välillä, jotta saavutetaan laaja tuki yhtenäiselle lähestymistavalle Bosnia ja Hertsegovinan tilanteeseen ja estetään maan poliittisen tilanteen huonontuminen entisestään ja alueen vakauden horjuminen;
24. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä Bosnia ja Hertsegovinan ja sen osien hallituksille ja parlamenteille.